

PRACOVNÍ LIST

Hodnocení krajiny – Příklad výuky v terénu

Cílem tohoto pracovního listu je procvičit žáky v dovednosti číst krajinu. Navržený pracovní list metodicky volně vychází z konstruktivistického třífázového modelu učení. První otázka je vlastně evokací, jejímž účelem je vyvolání představ o celkovém charakteru pozorované krajiny a jejich „načtení do operační paměti“. Práci s vlastními představami a zkušenostmi (prekoncepty) se učení stane efektivnějším. Následující otázky mají analytický charakter a vedou žáky k detailnějšímu individuálnímu pozorování. Na závěr je zařazena úloha, která je syntézou a reflexí celé práce, tj. volné psaní. Připojeny jsou i náměty k následné diskusi. V tabulce 1 je uvedena bližší specifikace celé úlohy z hlediska návaznosti na RVP.

Dominantní rozvíjená kompetence (upravená citace z RVP ZV)	Návaznost na průřezová témata (tematický okruh + téma)	Přesah do jiných předmět (oborů)
Oborová dovednost (pozorování krajiny) Komunikativní (formuluje a vyjadřuje své myšlenky písemně...) Občanská (oceňuje a chrání přírodní a kulturní dědictví...) Komunikativní (zapojuje se do diskuse...)	EV (Ekosystémy – les, pole, kulturní krajina aj. Vztah člověk k prostředí – naše obec)	Český jazyk a literatura (krátký text o krajině), Výchova k občanství (postoje k místu bydliště)

Najděte místo dalekého výhledu v okolí „zkoumané“ obce a pokuste se popsat charakter okolní krajiny.

a) Nejprve pracuj celá třída. Uveďte několik přívlastků, které vás při prvním pohledu na krajinu napadají. Některé si запиšte:

.....
.....
.....

b) Rozhlédněte se po bezprostředním okolí vesnice. Má venkovská krajina charakter periferní oblasti, nebo zóny v zázemí města? Podle čeho tak soudíte? Zapište si své postřehy (např. k poloze vůči větším městům, ke kvalitě dopravního spojení apod.):

.....
.....
.....

c) Lze odhadnout kvalitu zdejších přírodních podmínek? Podle čeho lze na kvalitu půdy, ovzduší, lesů apod. usuzovat? Zapište svá zjištění:

.....
.....
.....

d) Odhadněte podíl lesních ploch, ploch orné půdy a ploch zatravněných (louky a pastviny) v pozorovaném výseku krajiny: lesy %, orná půda %, zatravněné plochy %

Jaký druh lesů převládá? Lesy monokulturální smrkové, borové, nebo smíšené?

Odhadnete, jaké mají zdejší lesy funkce?

.....
.....
.....

e) Jaké je uspořádání polí? Jedná se o menší pozemky, nebo o velké lány? Co se na nich pěstuje? Myslíte si, že lze rozpoznat, kdo na zdejších polích hospodaří (zemědělské družstvo, soukromí rolníci aj.)?

.....
.....
.....

f) Jak se využívají louky a pastviny? Pase se na nich volně dobytek, nebo leží ladem? Kosí se louky?

.....
.....
.....

g) Vyskytují se v krajině výrazné vodní plochy? Pokud ano, zjisti v mapě jejich název:

.....
.....
.....

h) Jak moc je krajina zastavěná? Je v ní husté osídlení s velkými sídly, nebo spíše osídlení rozdrobené, s malými vískami? Zamyslete se, jak zdejší přírodní podmínky omezovaly obyvatele v době vzniku sídla; omezují je i dnes?

.....
.....
.....

i) S pomocí turistické mapy se pokuste zjistit názvy některých vzdálených sídel, která vidíte.

j) Uvedte, co tvoří tzv. krajinné dominanty, tj. výrazné stavby, kopce apod., které se ve výhledu nejvíce uplatňují, nejvíce poutají pozornost a pomáhají v orientaci:

.....
.....
.....

k) Jsou některé novodobé dominanty rušivé? Proč?

.....
.....
.....

l) Pokuste se popsat, jak jsou předchozí prvky v krajině uspořádány. Vyskytují se ve velkých plochách, nebo se mozaikovitě střídají?

.....
.....
.....

m) Po předcházejícím rozboru prvků krajiny se pokuste třeminutovým volným psaním vyjádřit své dojmy z navštívené krajiny:

.....
.....
.....